

Ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-089-и
назди Институтуи фалсафа ва сиёсатшиносии
ба номи А.Баҳоваддинови АМИТ (734025,
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Қудратова Мавлуда Нуриддиновна
дар мавзуи «Ташаккули фарҳанги таҳаммулпазирӣ дар ҷомеаи муосири
Тоҷикистон (таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ)», ки барои дарёфти дараҷаи
илмӣ доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020100 –
Фалсафа (6D020106 – Фалсафаи иҷтимоӣ)**

Автореферати диссертатсияи Қудратова Мавлуда Нуриддиновна ба яке аз
масъалаҳои муҳимми фалсафаи иҷтимоӣ – таҳлили раванди ташаккул ва рушди
фарҳанги таҳаммулпазирӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон бахшида шудааст.
Дар шароити ҷаҳонишавӣ, афзоиши муҳочират, густариши шабакаҳои иҷтимоӣ
ва хатари ифротгароӣ таҳаммулпазирӣ ба шартҳои асосии ҳамзистии ороиштаи
гурӯҳҳои гуногуни иҷтимоӣ табдил ёфтааст, ки аз мубрамии мавзуи
интиҳобшуда шаҳодат медиҳад.

Дар автореферат мубрамии мавзӯ ба таври асоснок нишон дода шудааст:
барои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҷомеаи сермиллат ва аз лиҳози фарҳангӣ
динӣ гуногунранг буда, давраи гузариш ба истиқлоли давлатӣ ва таҷрибаи
сулҳу ваҳдати миллиро аз сар гузаронидааст, фарҳанги таҳаммулпазирӣ шартҳои
нигоҳдории субот ва рушди устувори ҷомеа мебошад. Муаллиф дуруст таъкид
мекунад, ки то имрӯз ин масъала дар фалсафаи тоҷик танҳо аз ҷанбаҳои
алоҳида – таърихӣ, ахлоқӣ, динӣ ва сиёсӣ – омӯхта шуда, ҳамчун низомии томи
арзишҳои иҷтимоӣ-фарҳангӣ таҳқиқи мукамал наёфта буд.

Дараҷаи омӯзиши мавзӯ дар автореферат бо тақсими адабиёти илмӣ ба
чор гурӯҳ – осори классикии фалсафӣ, концепсияҳои муҳаққиқони Ғарб ва
Русия, таҳқиқоти муҳаққиқони эронӣ ва афғонистонӣ ва корҳои муҳаққиқони
ватанӣ – ба таври муназзам баррасӣ шудааст. Мақсад, вазифаҳо, объект ва
предмет, доираи хронологӣ (давраи истиқлоли давлатӣ аз соли 1991 то имрӯз),
асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқот равшан ифода ёфтаанд ва бо
ҳамдигар мутобиқат доранд.

Навгонии илмий таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки бори аввал дар илмӣ иҷтимоӣ-фалсафӣ тоҷик ташаккули фарҳангӣ таҳаммулпазирӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон ҳамчун падидаи низомӣ иҷтимоӣ-фарҳангӣ ба таври комплексӣ таҳлил шудааст. Муаллиф моҳияти таҳаммулпазирӣро ҳамчун категорияи фалсафӣ иҷтимоӣ ва механизми худнигоҳдорӣ ҷомеа асоснок карда, заминаҳои иҷтимоӣ-таърихӣ ва сиёсӣ ташаккули он, таъсири ҷаҳонишавӣ ва муҳоҷират ба арзишҳои таҳаммулпазирӣ, нақши сулҳу ваҳдати миллӣ ва мероси фарҳангии тоҷикро форсро дар ташаккули шуури таҳаммулпазир нишон додааст. Чор нуктаи ба ҳимоя пешниҳодшаванда аз муҳтавои таҳқиқот бармеоянд ва аз ҷиҳати мантиқӣ ба ҳам вобастаанд.

Аз мазмуни асосии автореферат бармеояд, ки диссертатсия аз муқаддима, се боб, шаш зербоб, хулоса, тавсияҳо ва рӯйхати адабиёт иборат аст. Дар боби якум асосҳои назариявӣ ва методологии таҳлили фарҳангӣ таҳаммулпазирӣ, дар боби дуюм заминаҳои иҷтимоӣ-таърихӣ ва сиёсӣ ташаккули он дар шароити Тоҷикистон ва дар боби сеюм нақши фарҳангӣ таҳаммулпазирӣ дар рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ва самту дурнамои рушди он дар шароити ҷаҳонишавӣ баррасӣ шудаанд. Мазмуни бобҳо дар автореферат мухтасар, вале пурра инъикос ёфта, хулосаҳо ва тавсияҳо аз таҳлили анҷомдодашуда мантиқан бармеоянд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалӣ таҳқиқот дар он аст, ки натиҷаҳои он фаҳмиши илмӣ оид ба фарҳангӣ таҳаммулпазирӣ ғанӣ гардонида, метавонанд дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, муассисаҳои таълимӣ, воситаҳои ахбори омма ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ ҷиҳати таҳкими ваҳдати миллӣ ва пешгирии низоъҳои иҷтимоӣ истифода шаванд. Натиҷаҳои асосӣ таҳқиқот дар 12 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 4 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, инъикос ёфтаанд.

Автореферати диссертатсияи Қудратова Мавлуда Нуриддиновна бо риояи талаботи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба расмӣ дароварда шуда, талаботи «Дастурамал оид ба тартиби

барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ» (фармоиши раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, №493) ба инобат гирифта шудааст.

Автореферат, ки аз диссертатсия бармеояд, ба талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Бо тақия ба муҳтавои автореферат метавон ба хулоса омад, ки таҳқиқоти диссертатсионӣ дар сатҳи баланди илмӣ анҷом ёфта, муаллифи он Қудратова Мавлуда Нуриддиновна сазовори дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа (6D020106 – Фалсафаи иҷтимоӣ) мебошад.

Тақриздиханда:

номзади илмҳои фалсафа, мудири кафедраи
сиёсатшиносӣ ва идораи давлатии
Донишгоҳи давлатии Данғара

Арбобзода Б.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ноҳияи Данғара, кӯчаи Марказӣ, 34/3.
Тел.: +992001887120,
E-mail: politic_mannn@mail.ru

Имзои Арбобзода Б.-ро тасдиқ менамоям:

Сардори шӯъбаи кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи давлатии Данғара

Тоирзода С.Т.

Суроға: 735320, Ҷумҳурии Тоҷикистон
н. Данғара, кӯчаи Марказӣ, 25.
Тел: (+992) 83312 2-28-06
E-mail: dddangara_2013@mail.ru

«14» 09 соли 2026